

Geyer G Gyula.

Irta A. Aigner Lajos.

Érdemekben gazdag élet tárul elénk, midőn Geyer G. Gyula buzgó entomologus pályafutásán végig tekintünk. Született 1828. szeptember 15-én Bielitzben (Osztrák-Szilézia), hol atyja posztós volt. 1840-ben szülei Magyarországra költözvén, Szepes megye Leibicz városában telepedtek le, honnét Gyula fiuk Késmárkon járta a gymnásiumot. Alig, hogy elvégezte, felderült az 1848-ik év. A testestül-lelkestül magyarrá lett ifjú eleinte önkéntes, utóbb a szepesi vadászesapatban rendes honvéd minőségben szolgálta a magyar nemzet ügyét, de az 1849. július 7-én Szepes-Béla és Bucsócz közt vívott csatában az ellenség golyója átjárta mellét.

Csodaszerű gyors felgyógyulása után — a magyar nemzet ügye elbukván — nevelői állást vállalt Felső-Kubinban Mesko Károly családjánál, majd 1851-ben Kassán volt nevelő, gróf Csáky Rezső házában s egy év múlva gróf Csáky Ágost fiaihoz jutott nevelőül Szepes megyében Valbachba.

Az alatt a magyar nemzeti ügy ellenségeinek fondorkodása Geyert is, mint volt honvédet a cs. és kir. hadseregbe akarta soroztatni, de a sorozó bizottság szabadon bocsátotta.

Az 1854-ik ében a Csáky-házat elhagyva, Gölniczbányára ment, a hol a betegeskedő leánytanítót helyettesítette egy évig s azután Menersdorf Károly vasgyár-tulajdonosának gyermekeihez szerződött házi tanítóul, de már 1856. év őszén Rozsnyóra hívták meg tanárnak az ág. ev. gymnasiumhoz.

Itt nagy buzgalommal fogott a természetrajz tanulmányozásához s abban való teljesebb kiképzése czéljából 1858-ban őszkor — szabadsággal — Bécsbe ment az egyetemre s itt idejét leginkább szaktanulmányokra fordította. Gyakorlati téren sokat tanult Redtenbacher jeles coleopterologustól, Schiesser muzeumi praeparatortól és Mann József lepkésztől, kik őt szakmájukban útbaigazították. Egy év letelte után visszatert Rozsnyóra és folytatta félbeszakadt tanítói működését.

Tizenöt évi rozсныói időzése után 1871-ben Iglóra hívták

meg tanárnak az ev. főgymnasiumhoz s azóta ott működött, főképen a természetrajzi szakmában, melynek egész lelkesedéssel híve volt és egyik főérdeme, hogy tanítványait is lelkesíteni tudta az iránt. Miután 39 év óta működött a tanítói pályán s ezen hosszú időből 27 évet az iglói gymnasiumban töltött, az 1897/98-iki tanévben nem folytathatta többé tanári működését. Egy ideig helyettesítették, de 1898-ban végleg nyugalomba vonult, mely alkalommal ő felsége a kiváló tanárt 40 évi hű szolgálatára elismerésül díszéremmel tüntette ki.

Csendesen, visszavonultan élt azontúl. Sokat betegeskedett s állapota egyre súlyosbodott, míg végre 1900 szeptember 28-án 72 éves korában elhunyt.

Már mint gyermek legszívesebben a rovarokkal, madarakkal és halakkal foglalkozott. Később is összefoglósott tücsköt-bogarat, de csak úgy alkalmilag, mert vándorévei alatt rendszeres gyűjtésre gondolnia sem lehetett. Erre csak Rozsnyón való letelepedése után kínálkozott mód és alkalom. De tudományosan gyűjteni csak 1865-ben kezdett. Ekkor vállalkozott meteorológiai megfigyelésekre, a melyeknek adatait akkoriban még Bécsbe küldte a központi intézethez s annak aligazgatója F r i t s c h serkentette arra, hogy állat- és növény-phaenológiai adatokat is gyűjtsön. Ez idő óta kezdett rovarokat s első sorban lepkéket gyűjteni és megjelenési naplót vezetni, minek következtében teendője annyira felszaporodott, hogy csakis lankadatlan szorgalma és erélye győzte.

22 esztendeig észlelte bámulatra méltó kitartással és pontossággal a meteorológiai tűneményeket, a növényi és állatélet jelenségeit. Évek hosszú során át vezető, irányító szerepet játszott az Iglói Pomológiai Egyesületben és büzgön vett részt a Magyarországi Kárpátgyesületnek munkájában.

Megfigyeléseit, kutatásának eredményét, tanácsait a gyűmölcsenyésztés terén ismertette a szepesi hetilapokban, tudományos folyóiratokban s a Magyarországi Kárpátgyesület évkönyveiben.

Entomológiai közleményei a következők:

Adalékok Rozsnyó vidékének fannájához: M. orv. és term. tud. munkál. XIII. 1869. 239—249. l.

Zoophanológiai észleletek: II. Rozsnyó környékén: Meteor. és földdelej. intézet évkönyve I. 1871. 118—122. l.

Állatphaenologiai vitás ügyben: Term. tud. közl. VI. 1874. 168. l.

Zoophanologiai észleletek Rókuszon, a keleti Tátra alján és környékén. M. Kárpát-Egyesület évk. II. 1875. 110—119 lap.

Zoophanologiai észleletek Szepes Iglón és környékén. U. o. III. 1876. 54—87. l. és IV. 1877. 32. l.

Állatphaenologiai adatok: Rozsnyó és környéke. U. o. 1877. 2—32. l.

Megfigyeléseiben eleinte Gömör megyére, később, iglói tartózkodása alatt Szepes megyére szorítkozott és különösen a Magas Tátrán kutatott szép eredménnyel, úgy, hogy több lepkefaj magyar honosságának megállapítása neki köszönhető. Nevét viseli a *Melitaea Phoebe*-nek egyik szép eltérése. Gyűjteményeit az iglói gymnasium tulajdonába bocsátotta.

A répalégy¹⁾

Irta Jablonowski József.

Ha a megmaradt cukorrépa annyira megerősödött, hogy már 3—4 pár levele van és ritkítható, némely évben sok levélen sajtyszerű hártvás felpuffadás, lapos hólyagosodás vehető észre. Ilyen hólyagosodás látható egész nyáron és ősszel. Ezen kisebb-nagyobb hólyagban él egy, vagy két fehér nyű, amely a hólyagosodást okozta. E nyű a répalégy lárvája.

A répalégy (*Pegomyia hyoscyami* Panz., egyéb nevei — néhánynak az elhagyásával — *Anthomyia atriplicis* Gour., *chenopodii* Rond., *conformis* Fall., *cunicularis* Rond., *effodiens* Rond., *egens* és *exilis* Meig., *betae* Curt., *spinaciae* Holmgr. és *vicina* Lint. E sok név onnan ered, hogy a répalégy a répán kívül sok más növény, gyom levelében is élőszködik és az egyes gazdanövények szerint egyszer világosabb, máskor sötétebb árnyalatban akad. A világosabb a *P. hyoscyami*, a sötétebb *betae*.)
1. ábra. A és a, a. — A házi légynél valamivel kisebb és szürkébb színű, színezete többé-kevésbé változó. Teste 5—6 mm. hosszú. — Feje mintha ezüstös-szürke poros s ezenkívül kissé

¹⁾ Mutatvány szerzőnek „A cukorrépa állati ellenségei“ című munkájából.